

Sote-palveluiden uudistus – valinnanvapauden toteuttaminen sijaintipohjaisesti

Sote-palveluiden uudistus - valinnanvapauden toteuttaminen sijaintipohjaisesti

Miten hallita ja johtaa valinnanvapautta tietojärjestelmällä?

Sosiaali- ja terveysalalla toimintaympäristö on muutoksen kohteena. Sote-uudistus aiheuttaa mm. nykyisen palveluverkoston uudelleen arvioimisen maakunnallisesta tarpeesta - uuden kustannustehokkaan palvelurakenteen toteuttaminen tulee aiheuttamaan muutoksia nykytilanteeseen.

Osana muutosta asiakkaan valinnanvapautta lisätään sosiaali- ja terveyspalveluissa. Lain tavoitteena on, että valinnanvapaus lisää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia, nopeuttaa palveluun pääsyä ja parantaa palvelujen laatua ja kustannusvaikuttavuutta. Valinnanvapauslain säädännön myötä käyttäjä voi itse valita palveluiden julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin tuottajan. Valinnanvapaus on jatkossa pääsääntö perustasolla ja soveltuvin osin käytössä erikoistason sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Valinnanvapauden tarkoituksena on vahvistaa erityisesti perustason palveluita ja turvata nykyistä nopeampi hoitoon pääsy. Asiakkaan valinnan mahdollisuus turvataan yhtenäisillä palveluiden laatu- ja valintaa tukevalla julkisella tiedolla.

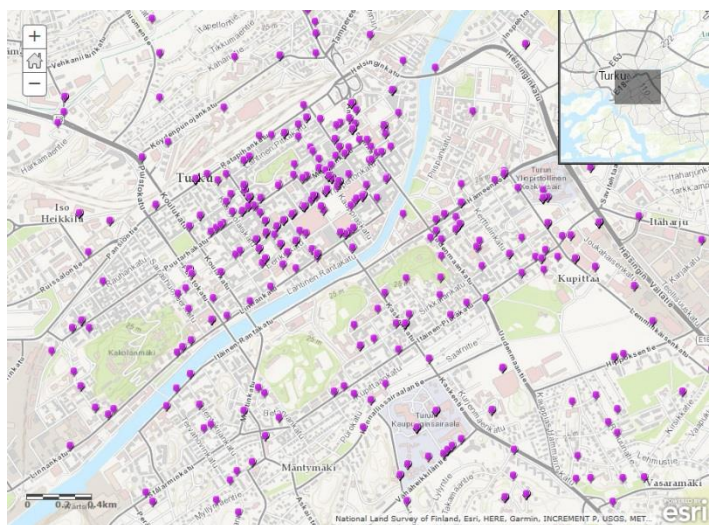
Valinnanvapauden käytännön toteuttamiseen liittyy useita haasteita. Esrin tietojärjestelmien ja ratkaisuiden avulla osa niistä voidaan ratkaista nopeasti ja kustannustehokkaasti.

Alueellisilla analyyseillä voidaan tietokoneen avulla mallintaa ja optimoida valtavia tietomääriä ja tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi. Näitä ovat esim. erilaiset saavutettavuuslaskennat ja sijaintiallokaatiot: kuinka sijoitamme asiakkaat lähimpiin sote-keskuksiin automaattisesti alueellisen palveluverkoston käytettävissä olevien resurssien ja asiakkaan hoidon tarpeen perusteella niin, että se vastaa palvelujen kysyntään ja palveluiden tarjontaan alueellisesti (liikkuva minimoiden).

Palveluverkko kartalle - tilannekuva palveluiden saatavuudesta

On tärkeää tietää missä sote-palvelujen tarjoajat sijaitsevat. Yleisnäkyvä olemassa olevista palveluista auttaa tilannekuvan hahmottamisessa ja palveluiden valitsemisessa. Palveluiden vieminen kartalle tapahtuu katuosoitteen ja kunnan perusteella. Visuaalinen ja alueellinen palvelukartta (eri sote-palveluista) helpottaa sote-palvelukeskuksen valintaa.

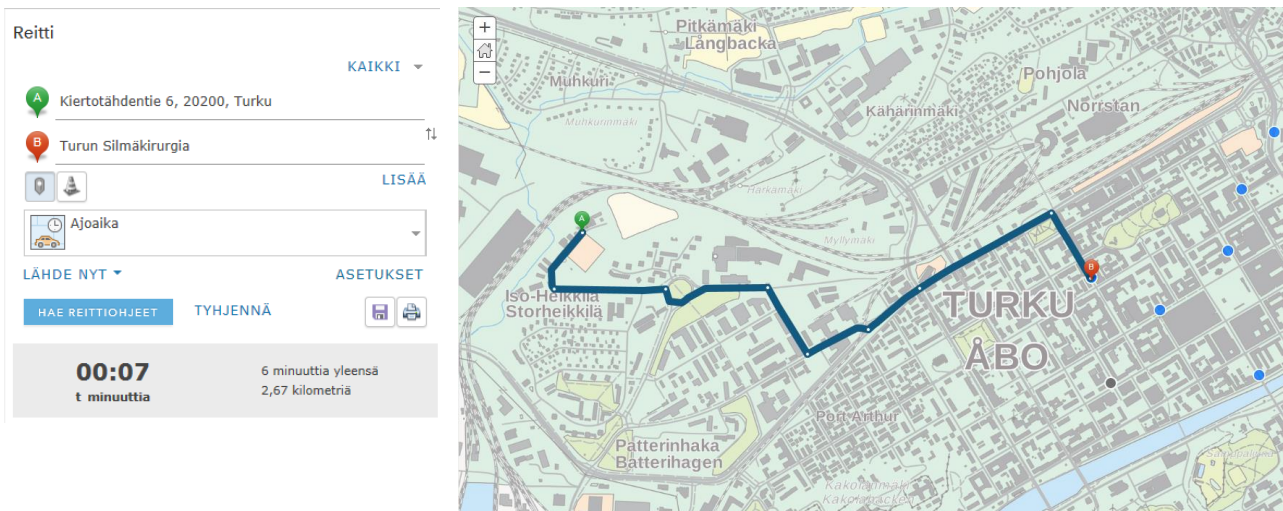
Palveluiden tilannekuva on visuaalinen ja informatiivinen karttapalvelu. Tilannekuvia voidaan määrittellä erilaisiin tarpeisiin. Päivittyvä tilannekuva kertoo tärkeät tiedot yhdellä silmäyksellä. Tilannekuvassa voidaan näyttää erilaisilla mittareilla, karttojen värikoodauksilla (aluerajaukset tai symbolit) tietoja eri kohteista. Näin on mahdollista yhdellä silmäyksellä saada hyvä kokonaiskuva halutun alueen palvelutarjonnasta.

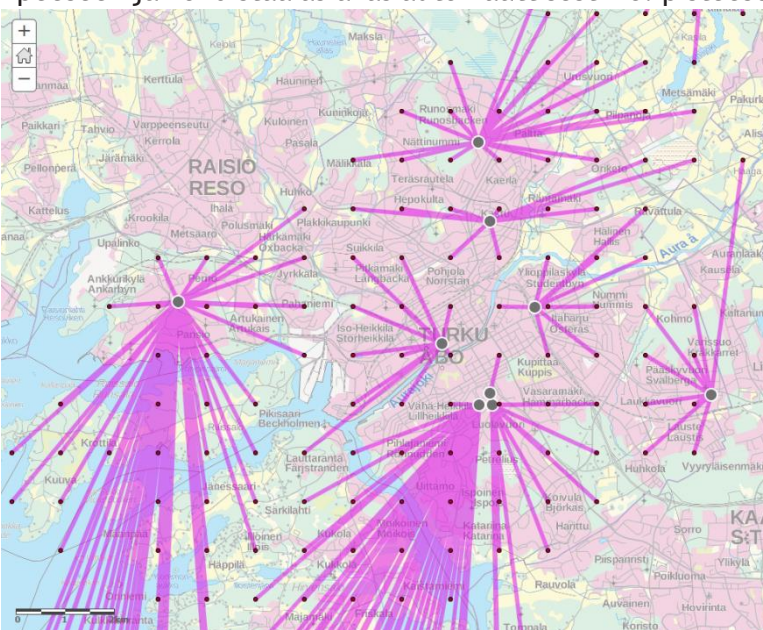
Valinnanvapaus

Asiakkaalla on jatkossa oikeus valita palveluntarjoaja. Asiakas voi listautua valitsemansa sote-keskuksen asiakkaaksi ja valita lisäksi haluamansa suunhoidon yksikön.

Miten valinnanvapautta voidaan helpottaa ja tuoda tietoa valinnan tueksi? Asiakkaiden tulisi valintojensa pohjaksi saada vertailukelpoista tietoa palvelujen tuottajista. Ensimmäinen vaihe on tarjota asiakkaalle tietoa valinnan kohteena olevista toimipisteistä, niiden palveluista ja sijainnista. Tämä voidaan helposti toteuttaa interaktiivisen karttanäkymän kautta. Näin asiakas voi helposti valita palvelupisteen kotinsa, työpaikkansa tai säännöllisen asiointireitin tai muun vastaan läheisyydestä. Kartan avulla voidaan myös tutkia etäisyyksiä palvelupisteisiin (esim. ajo-reitti) ja selvittää niiden saavutettavuutta.

Miten ne asiakkaat sijoitetaan palvelupisteisiin, jotka eivät itse tee valintaa? Asiakkaiden allokonti palvelupisteisiin on perinteinen maantieteellinen ongelma, joka on sijaintitiedon keinoin ratkaistavissa. Lähtötiedoiksi tarvitaan tieto asiakkaan kotiosoitteesta, hänen palvelutarpeestaan (palvelun taso) ja lähiympäristön palvelupisteiden kapasiteetista sekä palvelutarjonnasta. Näiden reunaehtojen avulla on mahdollista löytää lähellä sijaitseva palvelupiste, joka vastaa hoidon tarpeeseen ja kohdistaa asiakas automaattisesti ko. pisteeseen. Vastaavaa automaattista toimintoa

voidaan hyödyntää myös koko väestölle ennakoivasti, lähin (tai lähimmät) sote-keskukset voidaan laskea etukäteen ja esittää tiedot asiakkaan päätöksentekoa varten. Tämä säästää aikaa, kun lähipalvelut ja niiden saavutettavuus ovat etukäteen tiedossa.

Sote-keskusten lisäksi on tärkeä pystyä esittämään missä muut valinnanvapauden piiriin liittyvät palvelut sijaitsevat, esim. henkilökohtaisen budjetin tai asiakassetelin käyttäjien tulisi löytää palveluntuottaja(t) helposti. Valitsemalla halutun palvelun ja alueen (tai osoitteen) voi karttapalvelu helposti esittää tietoa alueen palveluntarjoajista.

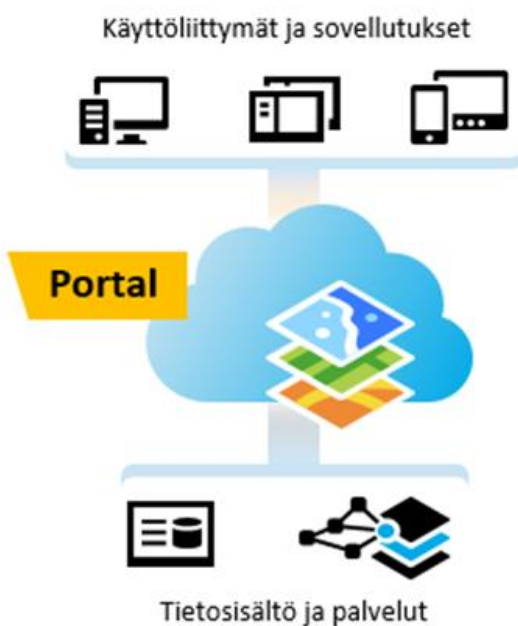
Sijaintianalyyysien avulla voidaan käsitellä tehokkaasti suuria aineistoja, kuten maakunnan väestö ja sote-palveluverkosto. Läheisyys-analyysissä asiakkaiden sijainteja voidaan käyttää lähtöpisteinä ja toimipaikkojen sijainteja päätepisteinä. Analyysien avulla on mahdollista selvittää esimerkiksi lähimpiä sote-palveluita tai sote-keskusten palvelualueita.

Potilas/asiakastietojärjestelmistä poimittavat tiedot soveltuvat valinnanvapauksen liittyvien saatavuusanalyyysien pohjaksi, sillä asiakkaiden kotiosoitteiden avulla heidät voidaan sijoittaa kartalle.

Esrin ratkaisut valinnanvapauden toteuttamisen sijaintipohjaisesti

Sote-uudistuksen toteutus nojaa vahvasti tietojärjestelmiin, joita ei ole vielä olemassa. Soten tietojärjestelmien kehittämisellä alkaakin jo olla kiire. Kun otetaan aikataulu huomioon, on selvää, että ratkaisujen pohjalla kannattaa käyttää mahdollisimman paljon valmISRatkaisuja.

Esrin ratkaisutarjonta pohjautuu kattavaan ArcGIS-tuoteperheeseen ja teknologia-alustaan, valittuihin yleisiin tietoaineistoihin väestöstä (kuten Tilastokeskuksen 250m x 250m ruututilastot, väestöennusteet...) sekä muihin tietoaineistoihin (esim. digitaalinen tieverkko etäisyyslaskentoihin). ArcGIS sisältää valmiita taustakarttoja (opaskartta / ilmakuvat jne.) joita käytetään omien aineistojen taustalla. Lisäksi voidaan suoraan kytkeytyä useiden eri viranomaisten tuottamiin rajapintapalveluihin. Järjestelmä voidaan toimittaa asiakkaan tiloihin asennettuna, pilvestä tai näiden yhdistelmänä.

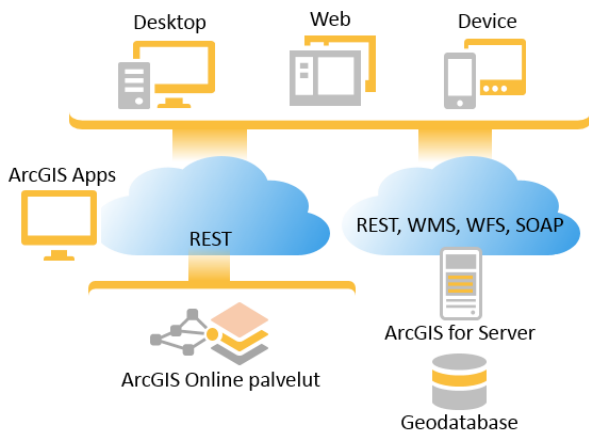

Ratkaisun avulla kerätään ja koostetaan tiedot nykyisestä palveluverkosta (toimipisteet) ja sijoitetaan ne kartalle tilannekuvan hahmottamiseksi. Palveluverkon sijaintitiedon lisäksi on hyödyllistä käyttää muita ominaisuustietoja, kuten toimipisteen tyyppi ja kapasiteetti sekä erilaiset lisätiedot palvelusta (tiedot tulevat asiakkaalta).

Järjestelmä tukee omien tietoaineistojen tuomista osaksi kokonaisuutta ja integraatioita taustajärjestelmiin. Myös potilas/asiakastietojärjestelmistä poimittavat tiedot soveltuvat analyyysien pohjaksi.

Käyttäjä saa käyttöönsä Esrin ArcGIS-ratkaisualustan ja sinne viedyt tietoaineistot sekä kattavat maantieteelliset analyysi- ja visualisointitoiminnot. Loppukäyttäjän käyttöliittymänä toimii pääosin selain. Vaativampia erityistehtäviä voidaan suorittaa työpöytäohjelmistolla. Ratkaisu tukee myös mobiilikäyttöä älypuhelimissa ja tableteissa.

Esrin tuotestrategia perustuu mukautettaviin sovelluspohjiin, jolloin eri käyttäjille saadaan nopeasti ja helposti tuotettua heitä palveleva ratkaisu ja käyttöliittymä ilman ohjelmointia tai räätälöityä projektia. Johdolle voidaan tuottaa helppo ja visuaalinen dashboard-typpinen tilannekuva ja suunnittelijoille interaktiivinen suunnittelu/analysointinäkymä. Järjestelmään tallennetut tiedot ja luodut tilannekuvat ovat automaattisesti eri käyttöliittymien saatavilla. Tietosisältö rajautuu roolipohjaisen käyttäjähallinnan kautta, eri käyttäjäryhmät saavat käyttöönsä heille tarkoitetut näkymät ja informaatiotuotteet. Tietoa voidaan jakaa organisaation sisällä tai ulkoisesti halutuille kohderyhmille sekä vaikkapa koko maakunnan väestölle (palveluista informointi ja palautteen kerääminen).

Kustannukset ja palvelut

Hankinnan kokonaiskustannukset koostuvat ohjelmistolisensseistä (palvelin, desktop ja nimetyt käyttäjät), ohjelmistojen ylläpidosta ja valittavista valmiista tietoaaineistoista (mm. alueelliset väestötilastot). Esri Finland tarjoaa täydet palvelut toimittamiinsa tietojärjestelmiin kattaen käyttöönoton (mm. asennus, konfigurointi, käyttäjähallinnan toteuttaminen ja käyttöönottokoulutus). Tarjoamme myös jatkuvia palveluja asiakkaan tuotantoympäristön hallintaan ja ylläpitoon sekä erilaisia neuvonta- ja asiantuntijapalveluja.

Ota yhteyttä, kerron mielelläni lisää!

Vesa Raulos

Solution Manager, Esri Finland Oy

+ 358 (0)40 544 6137

vesa.raulos@esri.fi

Esri Finland Oy

Esri Finland Oy tarjoaa maailman johtavia paikkatietoratkaisuja sekä paikkatiedon hyödyntämisen asiantuntijapalveluja. Esrin ratkaisut ja palvelut auttavat asiakasta ymmärtämään toimintaansa liittyvät maantieteelliset vaikutukset ja tekemään näiden pohjalta entistä parempia tietoon perustuvia päätöksiä. Esrin ArcGIS-paikkatietoalustan avulla paikkatietoa voidaan löytää, käyttää, tuottaa ja jakaa visuaalisesti kartalla helposti ymmärrettävässä muodossa – missä, milloin ja millä laitteella tahansa.

350 000 organisaatioasiakasta maailmanlaajuisesti luottaa Esrin tuotteisiin ja tuottaa niillä arvokasta tietoa toimintansa tueksi. Esrin tuotteita käyttää yli 75 % Fortune 500 -listan yrityksistä sekä julkishallinto laajalti ympäri maailman. Suomessa kanssamme menesty-mässä ovat muun muassa Puolustusvoimat, Fingrid, Maanmittauslaitos, Metsähallitus, Liikennevirasto, Hangon Satama ja Vantaan kaupunki.

Esri Finland Oy
Bertel Jungin aukio 3,
FI-02600 Espoo
+ 358 (0)207 435 435

info@esri.fi

Seuraa meitä [Twitterissä](#), [LinkedInissä](#) ja [Facebookissa](#)